

Yttrande över Samverkande krafter – för stärkt kvalitet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (SOU 2020:66)

Folkbildningsrådet har fått möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat betänkande från KLIVA-utredningen.

Sammanfattning

Folkbildningsrådet konstaterar att folkhögskolans uppdrag är oförändrat.

I sin konsekvensanalys gör utredaren bedömningen att utredningens förslag inte får några konsekvenser för folkhögskolorna.

Folkbildningsrådet har inga synpunkter på bedömningar och förslag som inte berör folkhögskolorna men vill lämna information om folkhögskolans verksamhet för utrikes födda deltagare.

Folkbildningsrådets kommentarer

Folkbildningsrådet konstaterar att utredningen, i avsnitt 4.6.2, lyfter fram att folkbildningen i form av både studieförbund och folkhögskolor är viktiga aktörer i den enskildes väg till aktivt deltagande i samhällsliv och arbetsliv samt för personlig utveckling och kompetensförsörjning.

Folkbildningsrådet noterar att utredningen har gjort tolkningen att utredningens uppdrag omfattar sfi och sfi i kombination och inte utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. Detta har medfört att utredningen inte har omsatt arbetshypoteser om utökat uppdrag om kombinationsutbildning för folkhögskolor till förslag. Folkhögskolornas uppdrag är därmed oförändrat.

Svenska för invandrare inom folkbildningen

Studieförbund och folkhögskolor har en lång tradition inom området. Att erbjuda invandrare undervisning i svenska uppstod som företeelse inom civilsamhället efter andra världskriget och bedrevs med statligt stöd av folkbildningen under ett 20-tal år fram till 1986, då svenska för invandrare kommunaliserades.

Utredningen för fram att folkhögskolor är en viktig utförare av sfi och kan anordna sfi i tre former: på entreprenad, som utbildning vid folkhögskola som motsvarar kommunal vuxenutbildning i sfi samt i form av uppdragsutbildning.

Sedan 2011 kan en folkhögskola, med betygsrätt, anordna utbildning motsvarande kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, sfi. Huvuddelen av verksamheten bedrivs på detta sätt. En begränsad verksamhet bedrivs på uppdrag eller som entreprenad.

Folkhögskolans verksamhet med utrikes födda deltagare

Många av folkhögskolans deltagare i den ordinarie verksamheten har arbetsmarknadsrelaterade motiv för sina studier. Sedan 2104 bedriver folkhögskolorna etableringskurs på folkhögskola, som är en sex månader lång kurs för personer inom etableringsprogrammet i samverkan med Arbetsförmedlingen. Sedan starten har drygt 23 000 personer fullföljt kursen.

Även inom uppdraget studiemotiverande folkhögskolekurs, som är en tre månader lång arbetsmarknadspolitisk insats, når folkhögskolan många personer som har invandrat till Sverige. Andelen utrikes födda har ökat markant de senaste åren och uppgår år 2020 till 71 procent.

Folkhögskolorna erbjuder även ett till treåriga kurser i svenska språket som inte är sfi-kurser. Många av dessa är tänkta som fortsättningskurser efter den kommunala vuxenutbildningen, inte sällan som allmän kurs med svenska som andra språk. Andelen utrikes födda deltagare har ökat stadigt och utgör år 2020 på allmän kurs, grundskolenivå 86 procent, på allmän kurs gymnasienivå 32 procent och på särskild kurs 17 procent.

Sedan hösten 2016 erbjuder folkhögskolorna, liksom studieförbunden, verksamhet för asylsökande inom svenska från dag ett, med ett särskilt statligt anslag. I Folkbildningsrådets uppföljning av verksamheten konstateras att deltagarna kommer i gång tidigt med att lära sig svenska, deras språkutveckling är tydlig och de kommer i gång med sin etablering redan som asylsökande.

För Folkbildningsrådet

Maria Graner
Generalsekreterare